تحلیل:
حسن تردست
قاضی بازنشسته

اثبات تجاوز با ابزارهای روز

امروزه با کمک تصاویر دوربین‌ها و محتوای ثبت‌شده در فضای مجازی و تلفن‌های هوشمند می‌توان ادله لازم را برای اثبات وقوع تجاوز فراهم کرد. موضوع لزوم شهادت چهار شاهد عادل برای اثبات وقوع تجاوز نیز بحثی منسوخ شده است و امروز قاضی می‌تواند با استفاده از ابزار روز نسبت به رخ دادن یا ندادن تجاوز آگاهی پیدا کند. البته باید توجه داشت در برخی پرونده‌ها ممکن است ارتباط جنسی بین دو فرد برای مدتی طولانی برقرار بوده باشد و در چنین شرایطی اثبات تجاوز بسیار دشوار است. چون متهم به تجاوز می‌تواند ادعا کند شخص قربانی با رضایت قلبی عمل جنسی را داشته است. با این حال، ثابت کردن موضوع تجاوز به عنف وقتی حالت مجرمانه درجه یک داشته باشد، زیاد سخت نیست و ادله قانونی مختلفی می‌تواند موجب حصول علم قاضی شود. اثبات این مساله نیز به تجربه بازپرس پرونده و توانایی او بستگی دارد و اگر بازپرس شم قضایی لازم را داشته باشد، می‌تواند موضوع تجاوز را ثابت کند.

تحلیل:
آرش دولتشاهی
وکیل پایه‌یک دادگستری

ادعای تجاوز زیر ذره‌بین قانون

دعاوی مربوط به تجاوز پس از گذشت ۷۲ ساعت از واقعه به آسانی قابل اثبات نیست و بهتر است قربانی تجاوز در همین بازه زمانی با ادله مورد قبول پزشکی قانونی به دادسرا مراجعه کند که البته حتی در این شرایط هم بیش از ۹۰ درصد این شکایت‌ها به نتیجه نمی‌رسد و موضوع تجاوز تایید نمی‌شود و گاهی فقط برقراری رابطه جنسی اثبات می‌شود، زیرا ادله قانونی تجاوز معمولاً به سرعت مخدوش می‌شود و با توجه به این‌که مجازات تجاوز اعدام است، قضات معمولاً در صدور حکم بسیار احتیاط می‌کنند. پس اثبات موضوع تجاوز، کار بسیار پیچیده‌ای است و تقریباً به نتیجه رسیدن شکایت تجاوز وقتی بیش از ۷۲ ساعت از حادثه گذشته باشد، محال است. مگر این‌که چهار شاهد عادل درصحنه حضور داشته باشند و در دادگاه شهادت دهند که انجام شدن این عمل را به چشم خود دیده‌اند یا این‌که خود شخص متجاوز چهار بار در محکمه اقرار کند که این کار را انجام داده است. اما عملاً این اتفاقات هیچ‌گاه رخ نخواهد داد و بنابراین موضوع تجاوز هم بعد از سپری شدن سه روز احتمالاً هیچ‌وقت ثابت نمی‌شود.

اگر هم قربانی تجاوز در همان سه روز اول طرح شکایت کند، معمولا پزشکی قانونی اول بدن و لباس‌های او و بعد بدن و لباس‌های فرد متجاوز را بررسی می‌کند، بعد از هر دو شخص آزمایش دی‌ان‌ای گرفته می‌شود. البته بازپرس پرونده متهم را بازجویی می‌کند، اما به نظرم مجموع اثبات موضوع تجاوز نیازمند طی فرآیند قانونی بسیار پیچیده‌ای است. باید توجه داشت اگر قرار باشد هر کس قاضی اختلاف خودش با دیگری باشد، پس اصلاً نقش دادگستری در این جامعه چیست؟ بنابراین حالا که برخی اشخاص در فضای مجازی بعد از گذشت مدت‌زمانی طولانی اتهاماتی را به افرادی مشهور وارد کرده‌اند، قطعاً ادعای آنها در حکم افتراست و افرادی که در این روزها نامشان در شبکه‌های اجتماعی ذکر شده، حق دارند اعاده حیثیت کنند؛ زیرا به هیچ عنوان کسی حق ندارد قبل از این‌که حکم قطعی صادر بشود، شخص دیگری را در فضای عمومی متهم کند. این کار به لحاظ قانونی جرم تلقی می‌شود و می‌تواند تا یک سال مجازات حبس در پی داشته باشد. اما در ماجرای اخیر شاهد آن هستیم که هزاران نفر بدون داشتن آگاهی کافی نسبت به اصل موضوع، دیگران را مورد اتهام قرار داده و برای خودشان قاضی شده و حکم تجاوز صادر می‌کنند. درصورتی‌که اگر صد هزار نفر هم یک موضوعی را بدون ادله محکمه‌پسند علیه شخصی ادعا کنند، این مسأله به لحاظ قانونی هیچ ارزشی ندارد. نکته دیگر آن است اگر ثابت شود قربانی تجاوز با رضایت خود و علم به تنها بودن متجاوز وارد ملکی خصوصی شده است، هیچ‌گاه نمی‌تواند ادعا کند به او تجاوز شده است. یعنی اگر دوربین‌های محل نشان دهد قربانی بدون هیچ اجباری پا به محل تجاوز گذاشته است، حتی اگر کمتر از سه روز هم از حادثه گذشته باشد، بازهم موضوع تجاوز رد می‌شود، مگر این‌که رابطه با خشونت اتفاق افتاده باشد یا قربانی تجاوز بتواند ثابت کند مورد فریب قرارگرفته است. البته در چنین شرایطی ممکن است رابطه جنسی احراز و حکم شلاق هم برای مجرم صادر شود، اما موضوع به لحاظ حقوقی تجاوز تلقی نمی‌شود و قربانی نمی‌تواند در فضای عمومی ادعا کند به او تجاوز شده است و به این صورت حیثیت آن شخص را از بین ببرد.

خاطرات تلخ ابدی

ادعای افرادی که خود را قربانی خشونت جنسی معرفی می‌کنند چقدر واقعی و قابل پیگیری است؟

ماجرای تجاوز حالا در شبکه‌های مجازی موضوع داغ روز است به طوری که بسیاری از کاربران فعال این حوزه دست به انتشار تجربه‌های تلخ تعرض جنسی علیه خودشان زده‌اند

عکس:
ایرنا

گروه جامعه

سه سال پیش در دنیا، پویشی به جریان افتاد که ترجمه‌اش به فارسی «من هم» بود و به انگلیسی «metoo» که آنچنان پرقدرت مرزهای جغرافیایی را درنوردید که در اندک زمانی قربانیان تجاوز در همه کشورهای جهان به آن پیوستند و متجاوزان را تقریبا در همه جای دنیا گوشه رینگ افشاگری‌ها گیر انداختند.

قربانیان از هر قشری بودند، اما آزاردهنده‌ها اغلب چهره‌های شناخته‌شده‌ای در عالم سیاست و هنر داشتند که وقتی طعمه‌ها داستان آزارگری‌شان را روایت می‌کردند خیلی‌ها انگشت به دهان می‌ماندند که یعنی آنها هم بله؟

این هشتگ، پرده از چهره بسیاری از چهره‌های مشهور و بعضا محبوب برداشت و خیلی‌ها را به دردسر انداخت، درحالی که به قربانیان، جسارت گفتن و شکستن سکوت می‌داد. سال ۲۰۱۷ که این هشتگ در فضای مجازی داغ بود و رفتارهای آزارگرایانه را به چالش می‌کشید خیلی‌ها در کشور ما -که قربانی این جنس خشونت بودند- آرزو کردند که‌ای کاش زبان الکن قربانیان در این گوشه از دنیا نیز باز شود و فریادهای فروخورده در این دیار نیز به گوش آنهایی که باید برسد.

سه سال گذشت. خشونت‌های جنسی کوچک و بزرگ زیادی علیه عده‌ای اعمال شد، حتی به واسطه این آزارها، قتل‌هایی در کشور رخ داد که بسیار پر سر و صدا بود، تا این که در نهایت این سکوت کشدار و سنتی شکست و صدای اعتراض کسانی که تا به حال در فضای حقیقی سکوت را به مصلحت نزدیک‌تر دیده بودند در فضای مجازی سکوت خود را شکستند.

حالا در شبکه‌های اجتماعی می‌توان هشتگ‌هایی را یافت که ضد تجاوز جنسی به هر نوعی که باشد فعال است و به قربانیان خشونت جسارت حرف زدن می‌دهند به این امید که آزارگران، فضا را ناامن ببینند و به خود اجازه تعرض ندهند.

قربانیان به حرف آمدند

صدایشان نمی‌لرزید و قرص و محکم حرف می‌زدند، دست‌هایشان ولی هرچه به لحظه تعرض، به آن ثانیه‌های خوفناک نزدیک می‌شدند، لرز می‌گرفت. می‌شد از چشم‌هایشان خواند که چه کشیده‌اند، که چقدر تحقیر شده‌اند، که چطور مثل تکه‌ای یخ منجمد مانده‌اند و از خود بارها و بارها پرسیده‌اند که چرا و چرامن.

خانم‌های خبرنگاری که حاضر شدند جلوی دوربین قرار بگیرند و از تجربیات تلخ‌شان در مواجهه با چهره‌های مشهوری بگویند که بنا بر مصلحت و رعایت موازین حقوقی، اسم‌شان محفوظ مانده بود، همگی در حال تهیه گزارش یا انجام مصاحبه بودند که خشونت دیدند. آنها حاضر شدند چهره و اسم‌شان ثبت و ضبط شود و در اختیار عموم قرار بگیرد تا شاید متجاوزان به خود بیایند و قربانیان برای دفاع از حریم جسم خود نترسند و سکوت نکنند.

این خبرنگاران خط‌شکن بودند، آنها از نگاه‌های نامتعارف، نزدیک‌شدن‌های بی‌منطق، تقاضاهای نابجا و حرکت‌های مشکوک دست و پا و الفاظی که نباید از دهان این اشخاص خارج می‌شد، گفتند و توضیح دادند که همه اینها یعنی تجاوز، یعنی خشونت، یعنی این که دیگر سکوت بی‌معنی است.

اینها همان کاری را کردند که هشتگ جهانی «می‌تو» دنبال می‌کرد. زن خبرنگاری در توییتر از خاطره مواجهه خوف‌انگیزش با یک چهره مشهور هنری پرده برداشته که به گفته خودش سال‌ها در دلش مانده بود و حالا دیگر نمی‌خواهد این دمل چرکی را تحمل کند.

همین فاش‌گویی او سلسله افشاگری‌هایی را علیه چهره‌های مشهور دیگر راه انداخته که به ادعای قربانیان، زیر پوشش شهرت و محبوبیت، مرزهای اخلاق را درنوردیده و ناخوانده به حریم جسم و جان افراد ورود کرده‌اند، کاری که البته فقط مختص چهره‌های مشهور نیست بلکه می‌تواند در هر قشر و طبقه اجتماعی تکرار شود.

درباره این جریان که راه افتاده البته همه نگاه‌ها یکدست نیست. یک روی ماجرا تحسین قربانیان و پذیرش صددرصدی ادعاهای آنهاست و روی دیگر ماجرا تحلیل آنچه گفته شده با ذره‌بین قانون و موازین حقوقی.

در جریانی که در فضای مجازی راه افتاده اسامی برخی افراد به میان آمده که اگر ادعاها درموردشان درست نباشد حق هرگونه شکایت و اقدامی برایشان محفوظ است. اگر هم که ادعاها درست باشد قربانیان راه درازی برای اثبات دارند و معلوم نیست موفق شوند. پس قضاوت بسیار دشوار است و موارد ادعایی باید با ادله محکمی پشتیبانی شود تا به نتیجه برسد. این درحالی است که برخی چهره‌هایی که در مظان اتهام قرار گرفته‌اند وجود چنین ماجراهایی را تکذیب کرده و مدعیان را روی لبه تیغ قرار داده‌اند. در این میان عده‌ای معتقدند شاید طرح برخی اسامی در فضای مجازی با حب و بغض همراه بوده و تلاشی است برای مخدوش‌کردن برخی چهره‌ها که البته درباره صحت این ادعا نیز نمی‌توان قضاوت کرد.

با این حال در اصل وجود خشونت‌ها و تعرض‌های جنسی نه در جامعه ما و نه در هیچ کجای جهان نمی‌توان تردید کرد. این معضل، جهانشمول و دائمی است و تا زمانی که درباره‌اش به اندازه کافی حرف نزده و برای مصون‌ماندن از آن به افراد آموزش داده نشده و از قربانیان حمایت‌های لازم انجام نشود، هم تجاوز تکرار می‌شود و هم سکوت‌های ممتد و عمیق قربانیان.

خطری به نام سکوت

آنهایی که سکوت می‌کنند می‌ترسند؛ ترس از آبرو، ترس از واکنش اطرافیان، ترس از اقدام خانواده و وحشت از محکوم‌شدن. این ترس جدی است، بسیار جدی، آنقدر که اغلب قربانیان در کشور ما تحمل بار سنگین اتفاقات را بر خود هموار می‌کنند و مُهر تلخ سکوت را به دهان می‌کوبند. ولی سکوت جایز نیست، چون حتی بعد از انتشار خبر تعرض جنسی به جمعی از دختران ایرانشهر که در زمان خودش افکار عمومی را تکان داد، امام جمعه این شهر نیز دم فروبستن را جایز ندانست و سکوت را شکست.

او در نکوهش تجاوز و تجاوزگر حرف زد و در نقش فرد مطالبه‌گر ظاهر شد که پشت به پشت قربانیان داده و از حق از دست رفته‌شان دفاع می‌کند. این رفتار باید الگو باشد و می‌توانست الگو شود، اگر فشارهای عرفی مانع به سخن آمدن قربانیان نمی‌شد.

تحلیل شهلا اعزازی جامعه‌شناس و مدیرگروه مطالعات زنان انجمن جامعه‌شناسی ایران پس از اتفاقات ایرانشهر و ماجرای مدرسه معینِ تهران در تشریح چرایی این سکوت‌های نابجا همین فشارهای عرفی بود. او می‌گفت شرایط کشور به گونه‌ای است که حتی اگر قربانی شکایت هم بکند و دادگاه به نفع وی رای دهد باز افکارعمومی او را مجرم می‌داند و حتی بسیاری از خانواده‌ها به جای همدلی با قربانی او را محدود می‌کنند.

حرف او این بود که قربانیان با این که قربانی هستند ولی در محکمه عوام، معمولا رای به مجرمیت می‌گیرند و انگ‌های دائمی می‌خورند. این موانع عرفی واقعا دست و پاگیر است و به‌خوبی سکوت قربانیان خشونت و تجاوزهای جنسی را توجیه می‌کند.

اما این فشارهای ناعادلانه بر قربانی روی دیگری هم دارد که به افراد متجاوز مربوط می‌شود. سکوت قربانی یعنی جری‌شدن آزارگر. قربانی هرچه عقب نشینی کند آزارگر پیشروی می‌کند و به دنبال طعمه‌های تازه‌تری می‌گردد درحالی که هاله‌ای از مصونیت گرد او را گرفته است. این فرد با این پشتوانه به مرور قدرت بیشتری می‌گیرد و شگردهای متنوع‌تری به کار می‌برد، درحالی که اگر در همان اقدام اولیه متوقف شود و قربانی، خانواده قربانی، اجتماع و قانون مقابلش صف‌آرایی کنند جای آزاردیده و آزارگر عوض نمی‌شود و فرد متجاوز عقب‌نشینی می‌کند.

این چیزی است که جامعه ما به آن نیاز دارد، نه لزوما راه افتادن هشتگ‌هایی که در آن حق و باطل به هم می‌آمیزد و ممکن است اتهاماتی بدون پشتوانه نیز به این و آن زده شود. افراد فارغ از جنسیت‌شان باید یاد بگیرند از موقعیت‌های پرخطر پرهیز کنند، باید حریم خصوصی خود را بشناسند و آن را به دیگران گوشزد کنند، همچنین اگر با وجود همه احتیاط‌ها بازهم قربانی شدند، بدانند که نباید سکوت کنند و باید در اسرع وقت موضوع را با اشخاص دلسوز و نهادهای متولی در میان بگذارند.

مرز ادعا با بیان حقیقت در این وادی بسیار باریک است. قربانیان باید تجاوز و تعرض را به خوبی بشناسند و هر رفتاری را به آزار تعبیر نکنند، اگر آزار واقعی نیز رخ داد نباید به راحتی از کنارش بگذرند. اگر این مرزها به خوبی شناخته شود عرصه قطعا بر متجاوزان واقعی تنگ می‌شود.

درباره پویش به راه افتاده همه نگاه‌ها یکدست نیست. یک روی ماجرا تحسین قربانیان و پذیرش صددرصدی ادعاهای آنهاست و روی دیگر ماجرا تحلیل آنچه گفته‌شده با ذره‌بین قانون و موازین حقوقی

ترس از برچسب‌هایی که اطرافیان به قربانیان تجاوز می‌زنند، جزو مهم‌ترین نگرانی‌هایی است که آنها دارند یعنی معمولا قربانیان تجاوز از این می‌ترسند که نزدیکان‌شان به آنها بگویند خود تو باعث شدی این اتفاق رخ دهد و همین احساس شرم ایجادشده در قربانی تجاوز معمولا مسیر درمان را طولانی می‌کند

۷ توصیه مهم به قربانیان تجاوز

ماجرای تجاوز حالا در شبکه‌های مجازی موضوع داغ روز است. به طوری که بسیاری از کاربران فعال این حوزه دست به انتشار تجربه‌های تلخ تعرض جنسی علیه خودشان زده‌اند و با بازگویی خاطرات آنها بحث‌های بسیاری درباره حقوق قربانیان تجاوز شکل گرفته است. البته که این موضوع محدود به فضای مجازی نمانده و این از معدود دفعاتی است که بحث‌های داغ رایج در این حوزه به رسانه‌های رسمی هم کشیده شده‌است. بسیاری این اتفاق را مثبت دانستند؛ چرا که به آگاهی بخشی طیف وسیع‌تری در جامعه کمک می‌کند. در بحث حقوق قربانیان و جایگاه قانون در برخورد با متجاوزان حرف‌های بسیاری گفته شده‌است اما موضوع کمتر بحث شده درباره آن مربوط می‌شود به افرادی که به نوعی قربانی تجاوز هستند؛ این‌که بعد از این اتفاق شوم حالا آنها باید چه کار کنند که قانون بتواند راحت‌تر داد آنها را بستاند. رعایت چند نکته در این موضوع مهم است. فهرست‌وار به برخی از این نکته‌ها اشاره کرده‌ایم.

۱ بهترین کار پس از این اتفاق، یافتن محلی امن است. محلی که به شما احساس امنیت کامل بدهد. پس از استقرار در آن محل با مورد اعتمادترین فرد در زندگی‌تان تماس بگیرید و از او بخواهید در آن لحظات در کنار شما باشد. این نکته از آن جهت اهمیت بالایی دارد که بدانیم رفتار هیجانی معمول پس از این اتفاق یکی از دلایل عمده از بین بردن مدارک است.

۲ پیش از آن‌که به پزشکی قانونی مراجعه کنید و پیش از معاینه توسط این نهاد، به هیچ عنوان مدارک و شواهد تجاوز را از بین نبرید. به این مفهوم که حمام نروید و حتی دندان‌هایتان را مسواک نزنید. لباس‌هایتان را با دقت در پلاستیک تمیز دربسته‌ای نگهداری کنید. در کنار آن به همراه فرد مورد اعتمادتان تمام جزئیات این اتفاق را همچون زمان و مکان وقوع و جزئیات صحنه به دقت یادداشت کنید. معمولا توصیه می‌شود تا پیش از ۴۸ ساعت به پزشکی قانونی مراجعه کنید.

۳ اگر میان متجاوز و قربانی رابطه آشنایی وجود داشت، نام و اسامی همه افرادی را که به نوعی شاهد ملاقات و همراهی قربانی و متجاوز بودند، یادداشت کنید. اگر پیش از این اتفاق در رستورانی غذا خورده‌اند یا در سینما فیلمی دیده‌اند یا از فروشگاهی خرید کرده‌اند، نام و نشانی آن مکان‌ها می‌تواند کمک‌کننده باشد.

۴ اگر گمان می‌رود به قربانی داروی خواب‌آور یا مواد مخدر یا الکل داده شده‌است، حتما بخواهید از فرد قربانی آزمایش خون و ادرار گرفته شود. با در جریان گذاشتن پزشک، از او بخواهید ضمن بررسی دقیق میزان جراحات، خطر بیماری‌های مقاربتی و حاملگی ناخواسته را در نظر بگیرد.

۵ تصویر، صوت و تمامی مدارک الکترونیک از جمله سابقه تماس، پیامک، ایمیل، اینستاگرام، تلگرام، توییتر، فیس‌بوک و...، از جمله دلایل اثبات ادعای قربانی محسوب می‌شوند. بنابراین تمام مستندات و پیام‌های تهدید و اخاذی احتمالی بعدی را با دقت و حساسیت جمع‌آوری و در چند نسخه کپی و نگهداری کنید.

۶ پیشنهاد می‌شود در صورت تمایل در مراجعه اولیه به کلانتری، از افسر ارشد، تقاضا کنید تحقیقات مقدماتی در کلانتری توسط افسر زن و با حفظ محرمانگی صورت گیرد. تمام واحدهای کلانتری و پلیس آگاهی، موظفند از نیروی کافی پلیس زن برای ارائه خدمات انتظامی به بانوان، استفاده کنند.

۷ در مواردی که متجاوز از رویه یکسانی استفاده می‌کند، اقامه شکایت ولو در صورت از بین رفتن آثار جرم بعد از انجام تحقیقات مقدماتی می‌تواند منجر به اثبات جرم و ممانعت از ادامه ارتکاب شود. پس اگر چنین جرمی را شاهد بودید و حالا زنان دیگری را می‌شناسید که درگیر همان متجاوز بودند، شکایت کنید.

احساس قربانی بودن برای یک عمر

زهراسادات نریمان‌وند
روان‌شناس

با توجه به این که آزار جنسی چند بار و در چه سنی انجام شود و فرد آزارگر چه نسبتی با شخص قربانی داشته باشد، می‌تواند تاثیرات روانی متفاوتی بر قربانی بگذارد. حتی گاهی هم ممکن است خود قربانی تجاوز به‌خصوص وقتی زیر ۱۸ سال دارد، ابتدا با تشویق و فریب فرد متجاوز تن به این رابطه بدهد، اما اصل داشتن این رابطه و پنهان کردن آن، آسیب‌هایی را به لحاظ روانی به شخص وارد می‌کند. یادآوری می‌شود در چنین شرایطی فرآیند درمان شخص سخت‌تر است، چون ابتدا از رابطه لذت برده و بعدها دچار تبعات روانی آن شده است.

اما اگر اصل رابطه همراه با تهدید و اعمال خشونت باشد، در این صورت طیفی از اختلالات اضطرابی در قربانی تجاوز ایجاد می‌شود. یعنی فرد نسبت به موقعیت‌های حساس واکنش‌های پرخاشگرانه نشان می‌دهد یا خواب و اشتهای او به هم می‌ریزد. البته این واکنش‌ها با در نظر گرفتن سنین مختلف نیز متفاوت است و کودکان قربانی تجاوز بیشتر با منزوی شدن و بزرگسالان بیشتر با اشک ریختن مداوم یا پرخاشگری نسبت به موضوع واکنش نشان می‌دهند؛ بنابراین اطرافیان و به‌خصوص والدین قربانیان تجاوز باید علائم این مساله را بشناسند و بدانند وقتی فرزندشان منزوی می‌شود، پرخاشگری می‌کند، کابوس می‌بیند و دچار وسواس می‌شود، این احتمال وجود دارد که فرزندشان قربانی شده باشد.

نکته دیگر آن که خانواده‌ها باید در چنین شرایطی به‌موقع برای درمان اقدام کنند، اما متاسفانه در موارد زیادی خانواده‌ها وقتی می‌فهمند فرزندشان دچار آزار فیزیکی عمیق نشده است، ماجرا را به طور کامل رها می‌کنند و به دنبال درمان روانشناختی فرزندشان نمی‌روند. همچنین باید توجه داشت ترس از برچسب‌هایی که اطرافیان به قربانیان تجاوز می‌زنند، جزو مهم‌ترین نگرانی‌هایی است که آنها دارند. یعنی معمولا قربانیان تجاوز از این می‌ترسند که نزدیکانشان به آنها بگویند خود تو باعث شدی این اتفاق رخ دهد و همین احساس شرم ایجادشده در قربانی تجاوز معمولا مسیر درمان را طولانی می‌کند، زیرا اول از همه باید به او ثابت شود قربانی شدن لزوما به خاطر نقص یا گناه او نبوده است.

در این شرایط هم وقتی درمان این افراد برای سال‌ها رها می‌شود، آنها در تمام طول عمر احساس قربانی بودن را به‌تنهایی روی دوش خود حمل می‌کنند. بنابراین حتما لازم است اطرافیان قربانیان تجاوز رابطه همدلانه‌ای با آنها برقرار کنند و به جای سرزنش این افراد، کاری کنند که آنها مجدد بتوانند عزت نفس خود را بازیابی کنند. اما اگر نزدیکان قربانیان تجاوز این کارها را انجام ندهند، ممکن است تبعات جبران‌ناپذیری در زندگی عزیزانشان ایجاد شود و حتی گاهی این احتمال وجود دارد که قربانیان تجاوز در صورت نداشتن حمایت اجتماعی تا پایان عمر خط بطلانی روی مالکیت خود بر بدنشان بکشند و بعد از آن تن به هر رابطه‌ای بدهند.

معمای جراحی اورژانسی

تیر امسال بود که پس از افزایش آمار مبتلایان به بیماری کرونا، عمل‌های جراحی غیرضروری در مراکز درمانی ممنوع شد. با این حال در بسیاری از بیمارستان‌ها عمل‌های جراحی غیرضروری با نام اورژانسی انجام می‌شود. قاسم جان‌بابایی، معاون درمان وزارت بهداشت درباره برخورد با این مراکز گفت: «تا زمانی که از طرف بیماران، برای عمل‌های جراحی غیرضروری شکایتی دریافت نکنیم، نمی‌توانیم به این مساله رسیدگی کنیم.» به گفته وی تعریف جراحی غیراورژانسی نیز مشخص نیست. / جام‌جم‌دیلی

مانوری برای شروع سال تحصیلی

علی الهیار ترکمن، معاون برنامه‌ریزی و توسعه منابع وزارت آموزش و پرورش از برگزاری مانور شروع سال تحصیلی به صورت مجازی قبل از آغاز سال تحصیلی جدید خبر داد و گفت: امسال نیز با همان مدل و بسته‌ای که سال قبل دنبال می‌کردیم، اعم از حق‌التدریس نیروی رسمی و پیمانی، حق‌التدریس آزاد، خرید خدمت، حق‌التدریس شاغلان و سرباز معلم، نیازها را برطرف می‌کنیم. در برخی موارد نیز مجوز داریم از نیروهای در آستانه بازنشستگی در قالب استمرار خدمت استفاده کنیم. / جام‌جم‌دیلی